

A propòsit de nosaltres i el lloc on som procés de treball
Un projecte de Sinapsis amb mestres i alumnes de l'Escola Miralletes i l'Institut Sant Josep de Calassanç

TRANS_ART_LABORATORI CONTEXT EDUCATIU 2009-2011

Trans_Art_Laboratori, plataforma d'art en context des de la mediació i el treball col·laboratiu coordinada pel col·lectiu Sinapsis, va centrar la seva tercera edició (2009-2011) en les interaccions entre pràctica artística i àmbit educatiu reglat.

Una de les línies d'acció d'aquesta edició es desenvolupa l'any 2010 en el marc d'una col·laboració amb el Consorci d'Educació de Barcelona, l'Escola Miralletes, l'Institut Sant Josep de Calassanç (avui IES Moisès Broggi) i el Centre Cívic Can Felipa al barri del Poble Nou de Barcelona. El procés de treball pren la forma de projectes residents als centres educatius amb un treball transversal entre mestres, professors/es, alumnat i artistes.

CENTRES

Escola Miralletes

C/ de la Indústria , 255 08041 Barcelona

Institut Sant Josep de Calassanç (avui IES Moisès Broggi)

C/ de Sant Quintí , 32 08041 Barcelona

PROFESSORS/ES RESPONSABLES

Sinapsis

Cristian Añó i Lúdia Dalmau

NIVELL EDUCATIU

Tots els nivells de Primària i Secundària

INTRODUCCIÓ

Projecte impulsat i produït per la Plataforma Trans_Art_Laboratori, dirigida pel col·lectiu Sinapsis, amb el finançament de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB), el Districte de Sant Martí i el Consell Nacional de la Cultura i les Arts (COnCA).

El projecte proposa a les entitats col·laboradores (Centre Cívic Can Felipa, Consorci d'Educació de Barcelona, Escola Miralletes i Institut Sant Josep de Calassanç) la creació d'una xarxa de treball per experimentar altres formes d'interacció entre la pràctica educativa i l'artística a partir del reconeixement d'objectius comuns però, també, amb respecte per les maneres heterogènies d'entendre la relació entre l'art i l'educació.

Amb aquest objectiu es desenvolupen processos educatius a l'escola i a l'institut, dissenyats col·laborativament i entesos com a pràctiques artístiques, amb una tasca de difusió per fer-les extensives al públic en general. Com a resultat final es realitza una exposició al centre cívic, dues als centres educatius (on es mostren els resultats de les corresponents residències d'artistes), així com diverses webs, arxius i publicacions que narren el complex procés interinstitucional desenvolupat.

DURADA I EVOLUCIÓ

Trans_Art_Laboratori va començar a treballar en educació i escoles l'any 2009, quan es va desenvolupar una investigació entorn de la relació entre educació i pràctica artística en el marc de Catalunya, preludi d'aquest projecte. El procés de treball que aquí es presenta es va desenvolupar des de gener de 2010 fins a maig de 2011, amb diverses fases i maneres de col·laborar amb les institucions implicades.

RESUM DEL DESENVOLUPAMENT

Primera fase. El projecte s'inicia al juliol de 2009 amb les converses amb el Centre Cívic Can Felipa i el Consorci d'Educació de Barcelona. En aquestes converses es recorden les bases del projecte d'acord als interessos de totes les parts.

Segona fase. Es desenvolupa entre febrer i juny de 2010. Durant aquest període es realitza un taller de 20h. amb alguns dels professors/es i mestres de l'Escola i l'Institut per treballar conjuntament el disseny dels futurs projectes. També es fa pública la Convocatòria Can Felipa d'Arts Visuals, centrada en el tema de l'educació i que proposa un esment especial a projectes artístics per desenvolupar-se en ambdós centres educatius. Els professors/es integrants del taller participen al comitè de selecció final d'aquests projectes.

Tercera fase. Té lloc entre setembre i novembre de 2010. Durant aquests mesos, Sinapsis porta a terme els processos artístics i educatius plantejats al taller conjunt durant la fase anterior. Són tres processos de treball, desdoblats per poder-se realitzar a l'escola i l'institut, que responen al títol de "A propòsit de

nosaltres i el lloc on som". També es desenvolupa el projecte "El Gos que es mossega la cua", del col·lectiu Artistes Salsitxes, guanyador de la Convocatòria Can Felipa 2010.

ció complementària desenvolupats en tres espais diferents: la sala d'exposicions de Can Felipa, l'Escola Miralletes i l'Institut Sant Josep de Calassanç.

Quarta fase. Es realitza de novembre a gener de 2011. En aquest temps es produeix l'exposició "Confluències per a la des/educació" i els seus elements d'informa-

OBJECTIUS ASSOLITS

Es va poder treballar de manera integral el disseny, el procés i la mostra d'un projecte transversal d'art, educació i cultura que proposava treballar col·laborativament totes les seves fases.

Es va articular un treball proper amb el Consorci d'Educació, Can Felipa i els dos centres educatius, fet que va reforçar el treball en el territori.

Els processos educatius a l'aula van ser molt profitosos ja que es partia d'un treball previ de diàleg i disseny amb la comunitat docent, fet que va permetre més capacitat d'apropiació i de sentit de proximitat.

INTERACCIÓ AMB ALTRES ÀREES DEL CONEIXEMENT I PARTICIPACIÓ DE DOCENTS D'ALTRES ESPECIALITATS

La proposta es planteja com un projecte de centre que involucra a mestres d'Infantil de l'escola i a professors/es de diverses especialitats (Llengua, Plàstica i Visual, Educació Física i Socials) de l'institut participant.

PARTICIPACIÓ D'ALTRES ENTITATS, PERSONES (ARTISTES, COMUNITAT, ASSOCIACIONS, INSTITUCIONS...)

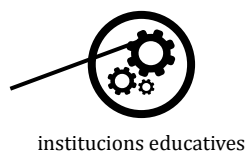
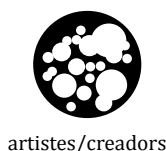
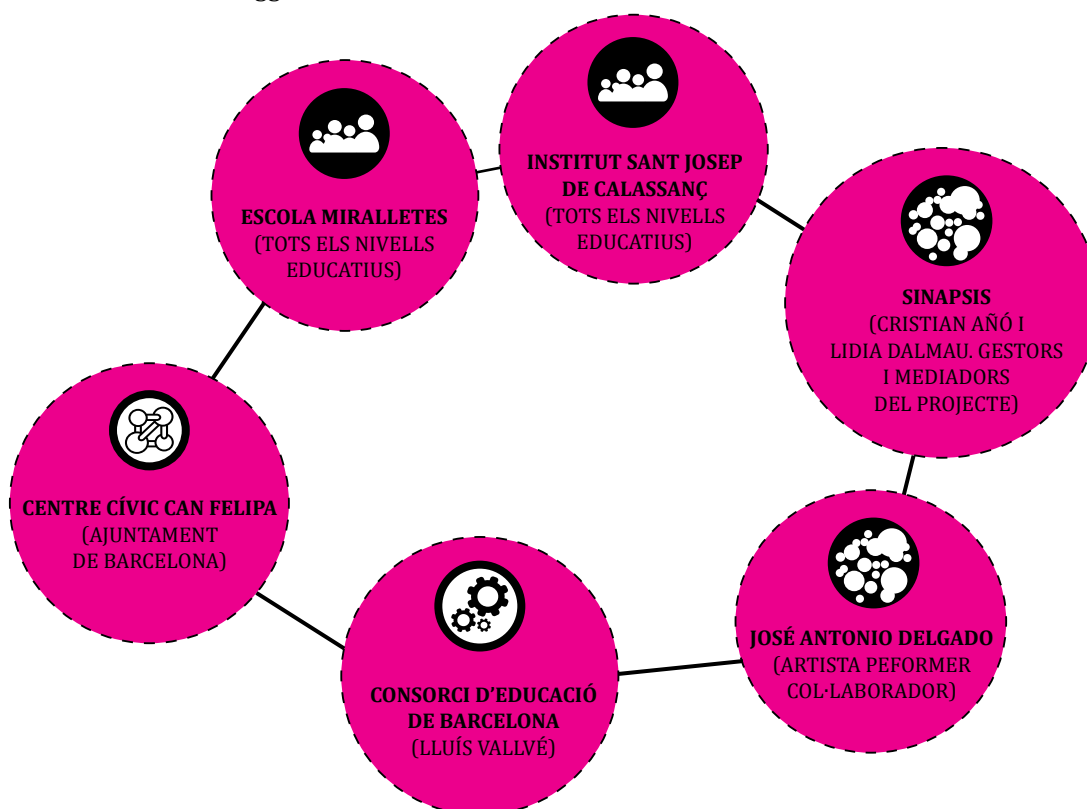
El projecte ha tingut en compte un agent cultural, com és el Centre Cívic de Can Felipa, juntament amb tres agents o entitats col·laboradores de l'àmbit educatiu de diferent naturalesa dins del barri barceloní de Poble Nou, per poder generar una col·laboració basada en la proximitat territorial:

Can Felipa. Equipament públic de l'Ajuntament de Barcelona situat al barri de Poble Nou. És un centre cívic amb un projecte cultural i multidisciplinari obert a creadors/es, veïns/es, col·lectius de la ciutat, etc.

Consorci d'Educació de Barcelona. Com a responsable de la gestió dels centres educatius i Administració, treballa conjuntament amb altres institucions per oferir un complement de qualitat a les activitats escolars.

Escola Miralletes. Dins de la seva línia pedagògica, es treballa molt a partir dels interessos de l'alumnat fent un treball basat en projectes i donant molta importància a l'expressió artística. Això, juntament amb l'esperit innovador del claustre, va fer que participessin amb Trans_Art_Laboratori en un projecte vinculat a l'art. En la intervenció a les aules, juntament amb Sinapsis, també va participar l'artista performer José Antonio Delgado.

Institut Sant Josep de Calassanç. Un centre educatiu de secundària públic, integrador i obert al barri, consolidat i avalat per una experiència docent de més de 40 anys. A l'Institut s'aposta per facilitar a l'alumnat totes les eines per assolir la formació humanística, científica i tècnica necessària per accedir a qualsevol tipus d'estudis superiors però, també, perquè esdevinguin ciutadans i ciutadanes responsables, respectuosos i lliures. Actualment és l'Institut Moisès Broggi.

REPERCUSSIÓ EN ELS RESULTATS DE L'ALUMNAT

Una de les dinàmiques de treball amb els i les alumnes de l'Institut Sant Josep de Calassanç va incloure la realització d'entrevistes als grups de treball que havien participat en el projecte, on se'ls demanava que valoressin l'experiència. Aquestes entrevistes es van transcriure i es van donar a conèixer durant l'exposició. Els i les alumnes entrevistats van destacar, de manera reiterada, l'oportunitat de treballar en equip i que les propostes els deixaven marge per parlar des del seu punt de vista.

REPERCUSSIÓ EN EL CENTRE, COMUNITAT, ETC.

La implicació del Consorci d'Educació, reconeixent el projecte i la formació com una manera d'innovar a nivell curricular i dotar de crèdits a la comunitat docent, va ser clau fonamental per generar un marc de polítiques educatives i culturals al territori.

Cal assenyalar que la pràctica artística s'ha plantejat, de bon començament, en diàleg amb el context educatiu, de manera que aquest punt de partida es converteix en el motor dels processos de creació, sempre dissenyats conjuntament amb el professorat implicat.

D'aquesta manera, gairebé cinc anys després, tant l'escola com l'institut continuen amb projectes innovadors de pedagogia de l'art.

A més, tant la investigació inicial com la documentació del procés de treball i els resultats del projecte han servit de base a l'Informe sobre art i educació publicat pel COnCA l'any 2011.

MATERIALS, ACCIONS I ALTRES FITES / ESDEVENIMENTS I ACCIONS PORTADES A TERME

Web Trans_Art_Laboratori:

www.trans-artlaboratori.org/educacio/blog

Transductores 2. Pedagogías en red y prácticas instituyentes. Collados, A. y Rodrigo, J. (editores). Editorial: Diputación Prov. de Granada, 2012.

<http://transductores.net/properties/transductores-2>